

Rapport visselblåsarfunktion 2022 Alingsås kommun

Rapport visselblåsarfunktion 2022

Sammanfattning

Visselblåsarfunktionen i Alingsås kommun trädde i kraft 1 januari 2020. Under 2022 har funktionen fortsatt att ta emot rapporter och anmälningar angående misstänkta oegentligheter kopplade till Alingsås kommun som arbetsgivare eller uppdragsgivare samt utrett dessa.

År 2022 har skiljt sig en del åt från tidigare år, framförallt på grund av nya riktlinjer med anledning av den nya visselblåsarlagen, gällande bedömning av vilka ärenden som är visselblåsarärenden i egentlig mening.

Visselblåsarfunktionen upplever att funktionen fungerar väl utifrån antalet inkomna rapporter under året. Både rutiner och organisationens struktur är ändamålsenliga för att utreda det antal rapporter som inkommit under 2022.

Kommuner är skyldiga att ha en visselblåsarfunktion enligt lag om skydd för personer som rapporterar och missförhållanden. Antagna riktlinjer för visselblåsarfunktionen i Alingsås kommun anger att visselblåsarfunktionens ärenden ska återrapporteras årligen till kommunstyrelsen, bolagsstyrelser och förbundsstyrelse i anonymiserad form. Återrapporteringen ska ge de förtroendevalda möjlighet till insyn i funktionen samt hur organisation och utredningsfunktion fungerat under året.

Inkomna ärenden

Det har inkommit sju ärenden till visselblåsarfunktionen under 2022, jämfört med tio under 2021 och elva under 2020. Anmälningarna har inkommit via funktionens e-post, e-tjänst och via post.

De nämnder/styrelser och förvaltningar som berörs av anmälningarna som har inkommit under året är kommunstyrelsen, barn- och ungdomsförvaltningen, överförmyndarsamverkan, samhällsbyggnadsnämnden samt samhällsbyggnadsförvaltningen.

I tre av de inkomna rapporterna var informationen redan känd sedan tidigare inom organisationen och fyra rapporter lämnade ny information.

I fem av de inkomna rapporterna har uppgiftslämnaren valt att vara anonym och i två fall har rapportörerna lämnat uppgift om sin identitet.

Visselblåsaranmälningarna har baserat sig på följande, av den rapporterade personen, *angivna* omständigheter:

- Stöld av kommunal egendom
- Fel i upphandlingsprocessen
- Otillåten bisyssla
- Tagande av muta
- Avvikelse från beslutade riktlinjer vid myndighetsutövning
- Risker i arbetsmiljön
- Ställföreträdares hantering av sitt uppdrag

Utredning

Gällande samtliga inkomna rapporter har en initial utredning genomförts för att avgöra huruvida informationen är att betrakta som en visselblåsning i lagens mening. Tre av sju ärenden bedömdes inte utgöra visselblåsningar efter den initiala utredningen och fyra av sju ärenden bedömdes som faktiska visselblåsningar.

Samtliga inkomna rapporter har kunnat utredas och avslutas. I de fyra fall som ärendet kvalificerat sig för att vara en visselblåsning har en mer djupgående utredning genomförts. Vissa ärenden har kunnat avslutas endast med grund i vad som framkommit i utredningen. I andra ärenden har visselblåsarfunktionen lämnat rekommendationer till ansvarig verksamhet angående fortsatt hantering av framkomna omständigheter. Ytterligare ett ärende har kunnat avslutas efter att rekommenderad åtgärd vidtagits av berörd del av organisationen.

Alla anmälningar som inkom under 2022 har kunnat utredas internt inom organisationen och ingen extern hjälp har anlitats. Ett ärende har lämnats vidare till polismyndigheten för brottsutredning.

Nya riktlinjer

I föregående års återrapportering drogs slutsatsen att det föreligger vissa svårigheter att hålla visselblåsarfunktionen renodlad för just visselblåsarärenden och undvika andra synpunkter och/eller klagomål. För att underlätta en stringent hantering har därför riktlinjerna för funktionen reviderats. Riktlinjerna fungerar som stöd i bedömningen av vilka anmälningar som enligt visselblåsarlagens kriterier utgör visselblåsaranklagelser, och tydliggör hur de ska hanteras jämfört med annan information som inkommer via visselblåsarfunktionen. Visselblåsarfunktionens handläggare upplever att riktlinjerna bidrar till att enklare kunna avgöra om en inkommen rapport rör ett ärende som ska behandlas av visselblåsarfunktionen.

Den information som delges kommunen i anmälningarna behöver dock ändå tas om hand inom organisationen, och vidarebefordras därför även fortsättningsvis till rätt förvaltning, eller avdelning inom kommunledningskontoret, för vidare utredning och vidtagande av eventuella åtgärder.

En viktig skillnad från föregående år är det anonymitetsskydd som tillkommit i och med den nya visselblåsarlagen, varför extra försiktighet krävs gällande vilka uppgifter om rapportörens identitet som lämnas vidare inom organisationen.

Nya sekretessgrunder

I och med att den nya visselblåsarlagen trädde ikraft tillkom även två sekretessgrunder i offentlighets- och sekretesslagen (OSL) som rör rapportering via visselblåsarканалer.

17 kap. 3b § OSL ger skydd för allmänna intressen i visselblåsarutredningar i syfte att motverka att den som rapporten rör hindrar, stör eller försenar utredningen. Det innebär att bestämmelsen framförallt kan användas för att hemlighålla för de berörda personerna att de förekommer i en visselblåsarutredning. Sekretess gäller även för uppgift som kan avslöja identiteten på en annan enskild än den rapporterade personen, om det kan antas att syftet med uppföljningen motverkas om uppgiften röjs.

Sekretess råder om själva utredningen skulle skadas av att uppgifterna lämnas ut. Om sekretess råder eller inte beror därför på i vilket stadie som utredningen befinner sig, särskilt i ett tidigt skede kan det vara viktigt att misstanken om att någon orsakat ett missförhållande inte kommer till den personens kännedom.

32 kap. 3b § OSL handlar om sekretess till skydd för enskilda intressen, det vill säga att skydda visselblåsararens och andras personliga och ekonomiska förhållande. Sekretess gäller i utredningsärenden och i personalärenden (avskedande, uppsägning, meddelande om disciplinpåföljd etc.) eller annan åtgärd som har sin grund i en utredning av en inkommen rapport till visselblåsarfunktionen.

Sekretess gäller för information som kan avslöja visselblåsararens identitet, t.ex. namn, adress, telefonnummer, tjänst, arbetsställe eller arbetsuppgifter. Sekretessen är absolut,

vilket innebär att uppgift om den rapporterande personens identitet inte får lämnas ut om inte en sekretessbrytande bestämmelse är tillämplig.

Sekretess gäller också för uppgift som kan avslöja identiteten på en annan enskild än visselblåsaren, t.ex. utpekade personer, vittnen, kollegor eller anhöriga, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde lider skada eller men.